

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Nysie

Wydział Nauk Medycznych

Opis modułu kształcenia

Nazwa modułu (przedmiotu)		Geriatra i pielęgniarstwo geriatryczne				Kod przedmiotu		D.-GiPG		
Kierunek studiów		Pielęgniarstwo								
Profil kształcenia		praktyczny								
Poziom studiów		Pierwszego stopnia								
Specjalność										
Forma studiów		stacjonarny								
Semestr studiów		III								
Tryb zaliczenia przedmiotu		Zaliczenie		Liczba punktów ECTS					Sposób ustalania oceny z przedmiotu	
Formy zajęć i inne		Liczba godzin zajęć w semestrze		Całkowita	2,5	Zajęcia kontaktowe	2,25	Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym		
		Całkowita	Zajęcia kontaktowe	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się w ramach form zajęć					Waga w %	
Wykład		15	15	Zaliczenie - sprawdzian pisemny - test wielokrotnej odpowiedzi (Multiple Response Questions, MRQ)					40%	
Ćwiczenia praktyczne – symulacja wysokiej wierności		10	10	Zaliczenie - sprawdzian ustny					30%	
Zajęcia praktyczne		40	40	Zaliczenie - sprawdzian praktyczny					20%	
Praca własna studenta		10	-	Zaliczenie – praca pisemna - projekt procesu pielęgnowania na podstawie analizy indywidualnego przypadku (case study) wraz z przeglądem piśmiennictwa					10%	
Razem:		75	65						Razem	100%
Kategoria efektów	Lp.	Efekty uczenia się dla modułu (przedmiotu)						Efekty kierunkowe	Formy zajęć	
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:										
Wiedza	1.	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;						D.W1.	wykład, seminarium	
	2.	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach, w tym w chorobach nowotworowych;						D.W2.	wykład, seminarium	
	3.	rodzaje badań diagnostycznych, ich znaczenie kliniczne i zasady ich zlecania oraz uprawnienia zawodowe pielęgniarki w zakresie wystawiania skierowań na badania diagnostyczne w poszczególnych stanach klinicznych;						D.W3.	wykład, seminarium	
	4.	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w ich trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;						D.W4.	wykład, seminarium	
	5.	zasady i zakres farmakoterapii w poszczególnych stanach klinicznych;						D.W5.	wykład, seminarium	
	6.	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy organizmu pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;						D.W6.	wykład, seminarium	
	7.	zasady organizacji opieki specjalistycznej (internistycznej, chirurgicznej, w bloku operacyjnym, pediatrycznej, geriatrycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, w szpitalnym oddziale ratunkowym, intensywnej opieki, opieki paliatywnej i długoterminowej oraz nad pacjentem z chorobą nowotworową);						D.W7.	wykład, seminarium	
	8.	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;						D.W8.	wykład, seminarium	
	9.	reakcje pacjenta w różnym wieku na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;						D.W9.	wykład,	

				seminarium
10.	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W10.	wykład, seminarium	
11.	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;	D.W23.	wykład, seminarium	
12.	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku podeszłego: zespołu otępiennego, majaczenia, depresji, zaburzeń chodu i równowagi, niedożywienia, osteoporozy, hipotonii ortostatycznej, chorób narządu wzroku i narządu słuchu, inkontynencji oraz urazów doznanych w wyniku upadków;	D.W24.	wykład, seminarium	
13.	narzędzia i skale do całościowej oceny geriatrycznej i oceny wsparcia osób starszych oraz ich rodzin lub opiekunów;	D.W25.	wykład, seminarium	
14.	zasady usprawniania i aktywizacji osób starszych;	D.W26.	wykład, seminarium	
15.	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	D.W27.	wykład, seminarium	
16.	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób starszych;	D.W28.	wykład, seminarium	
17.	działania prewencyjne zaburzeń snu u chorego, w tym w intensywnej opiece oraz stany deliryczne, ich przyczyny i następstwa;	D.W40.	wykład, seminarium	
18.	proces umierania, objawy zbliżającej się śmierci i zasady opieki w ostatnich godzinach życia pacjentów z chorobami niepoddającymi się leczeniu;	D.W42.	wykład, seminarium	

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

Umiejętności	1.	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej; gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania fizykalnego i analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta, a także interpretować i dokumentować uzyskane wyniki dla potrzeb diagnozy pielęgniarskiej;	D.U1 C.U2.	zajęcia praktyczne
	2.	stosować skale i kwestionariusze do oceny stanu pacjenta lub jego wydolności funkcjonalnej w określonych sytuacjach zdrowotnych; monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;	D.U2. C.U4.	zajęcia praktyczne
	3.	dokonywać różnymi technikami pomiaru parametrów życiowych (w tym ciśnienia tętniczego na tętnicach kończyn górnych i dolnych, oddechu, temperatury ciała, saturacji, świadomości) i oceniać uzyskane wyniki oraz wykorzystywać je do planowania opieki w różnych stanach klinicznych; wykonywać u pacjenta w różnym wieku pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu lub długości ciała, obwodów: głowy, klatki piersiowej, talii, wskaźnika masy ciała (Body Mass Index, BMI), wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: stosunek obwodu talii do obwodu bioder (Waist Hip Ratio, WHR), stosunek obwodu talii do wzrostu (Waist to Height Ratio, WHtR), grubości fałdów skórno-tłuszczowych, obwodów brzucha i kończyn) oraz interpretować ich wyniki;	D.U3. C.U10.	zajęcia praktyczne
	4.	przeprowadzić kompleksowe badanie podmiotowe i badanie fizykalne w różnych stanach klinicznych do planowania i realizacji opieki pielęgniarskiej;	D.U4.	zajęcia praktyczne
	5.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne metody postępowania przeciwbólowego;	D.U5.	zajęcia praktyczne
	6.	przygotowywać i podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z posiadanymi uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza w określonych stanach klinicznych oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie; przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z	D.U7. C.U15. C.U14.	zajęcia praktyczne

	<p>obowiązującymi standardami farmakoterapii i standardami opieki pielęgniarskiej;</p> <p>obliczyć dawkę leku, samodzielnie podawać pacjentowi leki różnymi drogami zgodnie z uprawnieniami zawodowymi pielęgniarki lub pisemnym zleceniem lekarza, oraz produkty lecznicze z zestawów przeciwwstrząsowych ratujących życie, a także uczestniczyć w zabiegu podaży toksyny botulinowej przez lekarza w procedurach medycznych w leczeniu spastyczności</p>		
7.	<p>wystawiać recepty na leki w ramach realizacji zleceń lekarskich w określonych stanach klinicznych;</p> <p>Wystawiać recepty na leki, w tym recepturowe, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne w ramach kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich</p>	D.U8. C.U16.	zajęcia praktyczne
8.	rozpoznawać powikłania farmakoterapii, leczenia dietetycznego oraz wynikające z działań terapeutycznych i pielęgnacji;	D.U9.	zajęcia praktyczne
9.	<p>dobierać i stosować dietoterapię oraz prowadzić u dzieci i dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik do żołądka i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;</p> <p>dobierać i stosować dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik do żołądka lub przetokę odżywczą);</p> <p>zakładać zgłębnik do żołądka, monitorować jego położenie i drożność, usuwać go oraz wymienić PEG (nisko profilową gastrostomię balonową);</p>	D.U10. C.U23. C.U34.	zajęcia praktyczne
10.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U11.	zajęcia praktyczne
11.	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację pacjenta z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U13.	zajęcia praktyczne
12.	edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U14.	zajęcia praktyczne
13.	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U15.	zajęcia praktyczne
14.	stosować metody komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.U16.	zajęcia praktyczne
15.	komunikować się z członkami zespołu interprofesjonalnego w zakresie pozyskiwania i przekazywania informacji o stanie zdrowia pacjenta;	D.U17.	zajęcia praktyczne
16.	organizować izolację pacjentów z zakażeniem i chorobą zakaźną w podmiotach leczniczych;	D.U18.	zajęcia praktyczne
17.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii w różnych stanach klinicznych;	D.U19.	zajęcia praktyczne
18.	wykonać badanie EKG u pacjenta w różnym wieku w spoczynku oraz rozpoznać stan zagrażający zdrowiu i życiu;	D.U20.	zajęcia praktyczne
19.	obliczać dawki insuliny okołoposiłkowej z uwzględnieniem wyników badań pacjenta, w tym modyfikować dawkę stałą insuliny;	D.U25.	zajęcia praktyczne
20.	<p>dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji; dobierać rodzaj i technikę zakładania bandaży i innych materiałów opatrunkowych oraz je stosować;</p> <p>założyć opatrunek na ranę, zmienić go lub zdjąć;</p>	D.U21. C.U36. C.U38.	zajęcia praktyczne
21.	<p>pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową i moczową;</p> <p>pielęgnować przetoki jelitowe i moczowe, w tym stosować zasady i techniki zakładania oraz wymiany worka stomijnego i środki do pielęgnacji przetok;</p> <p>zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę, usuwać cewnik i prowokować mikcję;</p>	D.U26. C.U32. C.U33.	zajęcia praktyczne

	22.	ocenić możliwości i deficyty funkcjonalne osoby starszej w życiu codziennym, posługując się skalami wchodzącymi w zakres całościowej oceny geriatrycznej;	D.U29.	zajęcia praktyczne
	23.	rozpoznać ryzyko zespołu kruchości (frailty syndrome) u osoby starszej, posługując się rekomendowanymi skalami oceny oraz ustalić na tej podstawie priorytety opieki pielęgniarstwa i działania prewencyjne w zakresie zapobiegania pogłębianiu się deficytów funkcjonalnych;	D.U30.	zajęcia praktyczne
	24.	stosować procedury postępowania pielęgniarstwa w stanach zagrożenia zdrowia i życia udzielając pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia;	D.U36. C.U41.	zajęcia praktyczne
	25.	pielęgnować żylny dostęp naczyniowy obwodowy i centralny oraz dotętniczy; zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, w tym żyły szyjnej zewnętrznej, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego	D.U40. C.U22.	zajęcia praktyczne
	26.	rozpoznać agonię i pielęgnować pacjenta umierającego;	D.U41.	zajęcia praktyczne
	27.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U42.	zajęcia praktyczne
w zakresie kompetencji społecznych absolwent:				
Kompetencje społeczne	1.	przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu, samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS.1	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,
	2.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe	KS.2	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,
	3.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	KS.3	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,
	4.	dostarczania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS.4	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,
	5.	kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;	KS.5	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,
	6.	przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	KS.6	wykład, seminarium, zajęcia praktyczne,

Forma zajęć	Metody dydaktyczne
Wykład	Wykład informacyjny z wykorzystaniem technik multimedialnych, wykład problemowy.
Tematyka zajęć	
<p>Wprowadzenie do geriatрії.</p> <p>Wybrane modele opieki geriatrycznej na świecie.</p> <p>Opieka instytucjonalna nad ludźmi w podeszłym wieku. Rola pielęgniarki,</p> <p>Nietrzymanie moczu – problem ludzi w podeszłym wieku, rola pielęgniarki,</p> <p>Zagrożenia związane z hospitalizacją ludzi w podeszłym wieku. Zadania pielęgniarki.</p> <p>Specyficzne problemy geriatryczne (stan odżywiania, zaburzenia równowagi, upadki, odleżyny, depresja). Postępowanie pielęgniarskie.</p> <p>Opieka pielęgniarska nad chorym z chorobą Alzheimer’a.</p> <p>Poradnictwo pielęgniarki w aspekcie żywienia chorych w podeszłym wieku.</p> <p>Choroba Parkinsona. Pielęgnowanie osób w starszym wieku.</p> <p>Gerontologia i geriatra – ujęcie biologiczne, demograficzne (społeczne i ekonomiczne)</p> <p>Fizjologia i patofizjologia procesów starzenia.</p> <p>Instrumentarium COG (skale oceny sprawności funkcjonalnej, sprawności umysłowej, przytomności, świadomości, nastroju oraz stanu poznawczego u chorego w wieku podeszłym, skale oceny stanu odżywienia i nawodnienia</p> <p>Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce, cele opieki geriatrycznej, organizacja systemu – regulacje prawne i formy opieki, opieka instytucjonalna nad ludźmi starymi</p>	

Forma zajęć	Metody dydaktyczne
Ćwiczenia praktyczne – symulacja wysokiej wierności	Symulacja medyczna wysokiej wierności
Tematyka zajęć	
<p>Postępowanie pielęgniarskie z pacjentem, u którego wystąpiły powikłania z powodu długotrwałego unieruchomienia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena stanu skóry pacjenta geriatrycznego długotrwale unieruchomionego, -ocena ryzyka wystąpienia odleżyn z użyciem skali Norton, -zastosowanie pozycji terapeutycznej, -zastosowanie udogodnień, -umiejętność oceny odleżyny za pomocą skali Torrance’a -przeprowadzenie edukacji na temat profilaktyki/leczenia odleżyn, -komunikacja w zespole terapeutycznym, <p>Postępowanie pielęgniarskie z pacjentem geriatrycznym chorym na cukrzycę typu II.</p> <ul style="list-style-type: none"> -umiejętność przeprowadzenia wywiadu z pacjentem/opiekunem na temat objawów choroby, -umiejętność wykonania podstawowych funkcji życiowych, -umiejętność wykonania pomiaru glukozy we krwi, -umiejętność oceny i monitorowania poziomu glukozy we krwi, -umiejętność postępowania w przypadku hiper lub hipoglikemii, -umiejętność edukacji pacjenta na temat zapobiegania powikłaniom cukrzycy <p>Postępowanie pielęgniarskie z pacjentem, u którego wystąpiły zaburzenia połykania przebiegu Choroby Parkinsona.</p> <ul style="list-style-type: none"> -umiejętność przeprowadzenia wywiadu z pacjentem i jego rodziną, gromadzenie informacji dotyczących objawów chorobowych, -umiejętność założenia sondy żołądkowej przez nos, - umiejętność realizowania zleceń podanie leków nakarmienie, -umiejętność komunikacji w zespole. 	

Forma zajęć	Metody dydaktyczne
Zajęcia praktyczne	Metoda sytuacyjna, ćwiczenia praktyczne warunkach rzeczywistych.
Tematyka zajęć	
<p>Zapoznanie się z zasadami ergonomii i obowiązującymi zasadami BHP.</p> <p>Zmiany somatyczne i psychiczne związane ze procesem starzenia się.</p> <p>Postawa wobec uczuć i sposobu zachowania pielęgnowanej osoby.</p> <p>Obserwacja chorego w podeszłym wieku. Prowadzenie dokumentacji medycznej.</p> <p>Współpraca z lekarzem. Przepisywanie i podawanie leków zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia i opieki społecznej z 20.10.2015 r.</p> <p>Rady dla pełniących dyżury nocne w domach opieki dla osób w podeszłym wieku.</p> <p>Dietetyka wieku starczego.</p> <p>Zapotrzebowanie na składniki pokarmowe, niedobory witaminowe i mineralne.</p> <p>Zasady żywienia, rodzaje diet.</p> <p>Zapobieganie wypadkom w czasie opieki nad ludźmi w podeszłym wieku. Unieruchomienie – następstwa i zagrożenia. Pielęgnacja pacjenta unieruchomionego w łóżku.</p> <p>Opieka nad umierającym. Towarzyszenie śmierci.</p>	

Forma zajęć	Metody dydaktyczne
Praca własna studenta	Metoda projektu, praca z tekstem: projekt procesu pielęgnowania na podstawie analizy indywidualnego przypadku (case study), analiza dowodów naukowych w artykułach naukowych i analiza wytycznych lub zaleceń dotyczących praktyki pielęgniarstwa w oparciu o przegląd piśmiennictwa.
Tematyka zajęć	
Zastosowanie modeli pielęgnowania w opiece nad pacjentem w wieku podeszłym (studium przypadku) Analiza sprawności funkcjonalnej osoby starszej	

Literatura podstawowa:

1.	pod red. Wieczorkowska - Tobis K, Talarska D; Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne. Warszawa PZWL, 2008
2.	pod red. Kędziora-Kornatowska K, Muszałik M; Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku. Lublin Czelej, 2007
3.	pod red. Biercewicz M, Szewczyk M.T, Ślusarz R; Pielęgniarstwo w geriatrii. Borgis 2006
4.	Błaszczak R, Dominiak I, Wojtczak A; Pielęgniarstwo geriatryczne. wyd." Sopot Edumetriq" Akademia ochrony zdrowia 2017

Literatura uzupełniająca:

1.	Hager K, Krause O; redaktor wyd. polskiego Sobieszczańska M; Geriatria, Wrocław Edra Urban&Partner. 2018
2.	red. nauk. Muszałik M, Kędziora- Muszyńska K; Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku, Warszawa PZWL 2018
3.	pod. red. Gąsowski J, Piotrowicz K; Geriatria wybrane zagadnienia, Kraków Medycyna Praktyczna 2020